

Burgemeesters
roepen op tot
verbeterde aanpak
ondermijning

MANIFEST ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Burgemeesters roepen op tot verbeterde aanpak ondermijning

Het veelkoppige monster dat 'ondermijnende criminaliteit' heet, stak de afgelopen maanden de kop weer op. Door het hele land worden hennepkwekerijen en synthetische drugslabs ontmanteld. Drieduizend kilo cocaïne met een straatwaarde van 195 miljoen euro wordt aangetroffen in De Kwakel, een drugslab midden in het centrum van Veghel, een crystal meth-lab in Arnhem, miljoenen aan coke in uitgeholde boomstammen in de haven van Rotterdam, een ondergrondse drugspuit op de Brabantse Wal, harddrugs en wapens in een loods in Enschede, de moord op advocaat Derk Wiersum, de overval op een waardetransport in Amsterdam-Noord die eindigde in een klopjacht in Broek in Waterland; de lijst is eindeloos.

Recent dieptepunt is de laffe moord op Peter R. de Vries, gepleegd door nietsontziende criminelen. Op klaarlichte dag neergeschoten. Een misdadajournalist die geen blad voor de mond nam, de georganiseerde criminaliteit op de hielen zat en vertrouwenspersoon werd van een kroongetuige in het Marengo-proces.

Wij, burgemeesters van gemeenten groot en klein, zien dagelijks de gevolgen van deze ondermijnende criminaliteit. Corruptie, bedreigingen, intimidatie, geweld en helaas steeds meer doden. Ook het aantal vergismoordden neemt toe. Staat je naam op een dodenlijst? Dan is ook je omgeving niet meer veilig - of wie op iemand uit je omgeving lijkt.

Al jaren vechten bestuurders tegen deze uitwassen. We maken streng beleid, nog strengere verordeningen, weren criminelen uit de buurt van kwetsbare inwoners, rollen hennepkwekerijen en drugslabs op, trekken samen met politie en openbaar ministerie op om de gemeente uit te kammen maar na iedere overwinning ligt de horizon weer een stukje verder weg. Cynische mensen vragen ons of we überhaupt deze strijd gaan winnen. Maar daar is het ons niet om te doen. Wij willen veilige gemeentes. Waar geweld, intimidatie en alle andere koppen van het monster dat 'ondermijnende criminaliteit' heet niet aan de orde van de dag zijn. Waar inwoners die in de problemen zitten, bij ons aan de bel trekken in plaats van geronseld worden voor het starten van een hennepkwekerij.

**De aanpak van ondermijnende criminaliteit heeft doorbraken nodig.
Daartoe formuleren wij vier kernpunten.**

1

Pak en pluk criminelen

Investeer en versterk de gehele strafrechtketen. Dat begint bij opsporing door en aanwezigheid van wijkagenten. De ogen en oren in de wijk, benaderbaar en voor iedereen betrouwbaar. Capaciteitsproblemen bij de politie leiden tot perverse prioritering. Wel of geen slachtoffer, wel of geen lichamelijke schade, wel of geen grote pakkans van de dader. Onze eerste linie buiten op straat mag niet moeten kiezen tussen een zedenzaak of een overval. Tussen het oprollen van een hennepwekerij waarvan de kopstukken nooit gevonden worden of het uitlopen van WhatsApp-fraude.

Het doen van onderzoek naar ondermijnende criminaliteit vergt veel tijd en aandacht. Het uitlopen van lijntjes is specialistisch werk. Zolang als mogelijk onzichtbaar blijven en dan ineens een grote slag slaan. De afgelopen jaren boekte de politie geweldige successen en belandden grote en kleine vissen achter tralies. Dat dit slechts het topje van de ijsberg is, weten we. Maar dit soort successen smaakt naar meer.

Maar ook een stap verder in deze keten verdienen het openbaar ministerie en de rechtspraak capaciteitsuitbreiding. Zaken blijven tergend lang op de plank liggen. Daders worden zelden vastgehouden in afwachting van de zitting en pakken hun oude leven op. Slachtoffers kunnen daardoor heftige gebeurtenissen maar moeilijk afsluiten. Dit tot onze grote frustratie, maar ook die van officieren, advocaten en rechters.

De gecombineerde rechterlijke macht (openbaar ministerie en zittende magistratuur) en politie hebben recent aan de bel getrokken en in het belang van de bescherming van de rechtsstaat om een forse investering in de gehele strafrechtketen gevraagd. Wij ondersteunen dat pleidooi van harte.

2

Breek de **gouden roltrap** af

MANIFEST
ONDERMIJNENDE
CRIMINALITEIT

Nederland is een gouden roltrap voor de georganiseerde criminaliteit geworden. Doordat opbrengsten hoog zijn, de handhavingscapaciteit gering en straffen laag, worden zij die daar gevoelig voor zijn geleidelijk en gemakkelijk meegenomen op de gouden roltrap richting het grote geld. Eenmaal op de derde of vierde trede is er geen weg meer terug, de roltrap gaat gestaag voorwaarts. Wij willen de eerste drie treden van die roltrap afbreken, zodat de risico-opbrengstenverhouding drastisch verandert. We kijken daarbij naar de voorkant en de achterkant, alleen dan kunnen we dit veelkoppig monster bedwingen.

Middelbare scholen zijn de wervingsplekken voor criminelen. Jongens en meiden die het buitenbeentje van de groep zijn, worden feilloos herkend door ronselaars en met zoveel charme en liefde verleid dat "nee" zeggen geen optie meer lijkt. Van het wegbrengen van een pizzadoos via het rijden van een vrachtwagentje met blauwe vaten tot het intimideren van slachtoffers, met geweld waar nodig. Een criminele carrière is snel gestart. Het verdient beter dan vakkenvullen bij de lokale supermarkt. De status en het aanzien die bij dat geld komen kijken, maken blind voor de risico's. Eenmaal binnen kom je er niet meer uit. Stoppen en weglopen gaat niet, ze weten jou en je familie te vinden. En zo glijden jongeren af, nog voordat hun leven goed en wel begonnen is.

Oud-burgemeester Peter Noordanus riep in zijn 'Pact voor de Rechtsstaat' de regering al op meer geld en tijd te stoppen in aandacht en zorg voor onze jeugd. Voorkom dat zij de toekomstige bazen van de onderwereld worden. Zijn oproep onderschrijven wij volledig. Stop die gouden roltrap. Investeer in jeugd- en jongerenwerk, in docenten die signaleren, herkennen en ingrijpen. Maak sportclubs weerbaar voor criminele sponsors die langs de lijnen van het veld hun zaakjes regelen. En investeer in de jeugd zelf. In onderwijs, studeren, werk, sport, cultuur, muziek, talentontwikkeling. Mee kunnen doen in alle geledingen van onze samenleving is essentieel in deze preventieve stap.

3

Legaliseer softdrugs haal het verdienmodel weg

MANIFEST
ONDERMIJNENDE
CRIMINALITEIT

Het simpele feit dat een product illegaal is, drijft de prijs ervan op en vermeerderd daarmee de waarde. Het verbod op softdrugs maakt de handel erin voor de georganiseerde misdaad aantrekkelijk. Was het illegaal verklaren van softdrugs bedoeld om mensen weg te houden van producten waarvan de overheid vindt dat ze er niet mee te vertrouwen zijn, helpt precies dat verbod de winstgevendheid en vergroot het de gevaren voor de samenleving juist.

Hennep vormt een ideale instap in de wereld van het grote criminele geld. Met een paar honderd euro is een gemiddelde kwekerij ingericht en iedere tien weken valt er een paar duizend euro te verdienen. Dat kan weer geïnvesteerd worden in meer kwekerijen, grotere kwekerijen of in het opzetten van import en productie van harddrugs voor het nóg grotere geld.

Hennepteelt vraagt ruimte. Een zolder, flinke kelder of schuurtje. En een kwetsbare inwoner met verslavings- of schuldenproblematiek is het ideale slachtoffer. Hem of haar wordt de belofte van duizenden euro's gedaan in ruil voor slechts het even uitlenen of herinrichten van de zolder. Goedkoop en snel wordt een kwekerij ingericht. Diefstal van water en stroom is eerder regel dan uitzondering, met extra gevaarstelling door onoordeelkundig gepruts met elektriciteit. Om nog te zwijgen over het verkeer van afnemers die door woonwijken kruisen en over afval dat gedumpt moet worden.

Wij pleiten voor het weghalen van dit verdienmodel. We accepteren immers verkoop door regulering, dan moet de productie ook gereguleerd worden. Met legalisering haal je de instapkaart naar de grote criminaliteit weg. Het is deze markt waarop de maatschappelijke olievlekwerking het meest zichtbaar is. Met het legaliseren van softdrugs kunnen we betere afspraken maken met coffeeshops die het verkopen, de productie en het gebruik reguleren en we ontlasten de rechtspraak. We kunnen met fatsoen zorgen voor goede voorlichting, maar ook voor onderzoek en preventie waar dat nodig is.

Beroepscriminelen brengen we hiermee niet op het rechte pad. Zij vinden ongetwijfeld nieuwe verdienmodellen. Kwetsbare inwoners beschermen we zo wél tegen de verleiding van de snelle oplossing die geen oplossing is. We maken de drempel een flink stuk hoger om in de wereld van ondermijnende criminaliteit te stappen en verlagen die naar het vragen van hulp bij de gemeente.

4

Mobiliseer de samenleving

MANIFEST
ONDERMIJNENDE
CRIMINALITEIT

Onze inwoners zijn essentieel bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zonder hen slaagt deze aanpak niet. Onze inwoners zien en horen wat er in de samenleving gebeurt. Zij zijn de opvoeders van onze jeugd, de vaders en moeders op het sportveld of in de voetbalkantine, de klassenouders die de handen uit de mouwen steken, degenen die boodschappen doen en door winkelstraten rijden, ze zijn burens, vrienden en familie. Onze inwoners zijn de mensen die de telefoon moeten pakken en Meld Misdaad Anoniem bellen. Die de wijkagent aanspreken als ze denken dat het ergens in de buurt niet pluis is. Die de criminelen de voet dwars zetten geen 'klikken' noemen. Die jeugd- en jongerenwerk durven aanspreken als hun zoon of dochter ineens ander gedrag vertoont. Die de burgemeester appen, bellen of mailen als ze in de problemen zitten of zich grote zorgen maken over de veiligheid van hun gezin of zichzelf.

Neem inwoners serieus. Betrek hen bij ons gevecht tegen dat veelkoppige monster. Vertel wat er gebeurt, maak transparant wat die onderwereld is. Hoe meer licht we creëren, hoe minder schaduw er over blijft.

En zijn we er hier mee dan? Is dit manifest zaligmakend? Uiteraard niet. Want criminelen zouden geen criminelen zijn als ze niet telkens op nieuwe, vernuftige wijzen zich in onze samenleving mengen. Maar wij zijn er van overtuigd dat we met dit manifest haalbare doelen stellen, die we in gezamenlijkheid gaan bereiken. Politie, openbaar ministerie, rechtspraak, gemeenten, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Dit is ons startpunt. We weten wat we krijgen als we blijven doen wat we deden.

Ondertekenaars manifest

MANIFEST
ONDERMIJNENDE
CRIMINALITEIT

Burgemeester **Paul Depla** - Breda

Burgemeester **Theo Weterings** - Tilburg

Burgemeester **Han van Midden** - Roosendaal

Burgemeester **Koen Schuiling** - Groningen

Wethouder **Greetje Bos** - Breda

Burgemeester **Hanne van Aart** - Loon op Zand

Burgemeester **Leontien Kompier** - Langendijk

Burgemeester **Willemijn van Hees** - Heusden

Burgemeester **Judith Keijzers** - Oirschot

Burgemeester **Marian Witte** - Geertruidenberg

Burgemeester **Peter Rehwinkel** - Bergen

Burgemeester **Mark Buijs** - Oosterhout

Burgemeester **Marina Starmans** - Dongen

Burgemeester **Jan Boelhouwer** - Waalre

Burgemeester **Toon Mans** - Castricum

Burgemeester **Bert Blase** - Heerhugowaard

Burgemeester **Onno van Veldhuizen** - Enschede

Burgemeester **Rian van Dam** - Hollands Kroon

Burgemeester **Monique Bosen** - Koggenland

Burgemeester **Peter Snijders** - Zwolle

Burgemeester **Jan Hamming** - Zaanstad

Burgemeester **Joyce Langenacker** - Ouder-Amstel

Burgemeester **Joyce Vermue** - Zundert

Burgemeester **Eduard van Zuijlen** - Enkhuizen

Burgemeester **Corry van Rhee** - Druten

Burgemeester **Klaas Agricola** - Dantumadiel

Burgemeester **Ruud van den Belt** - Steenberg

Burgemeester **Marjolein van der Meer Mohr** - Rucphen

Burgemeester **Steven Adriaansen** - Woensdrecht

Burgemeester **Bernd Roks** - Halderberge

Burgemeester **Henk Jan Bolding** - Het Hogeland

Burgemeester **Klaas Sloots** - Stads kanaal

Burgemeester **Jaap Velema** - Westerwolde

Burgemeester **Gerard Beukema** - Eemsdelta

Burgemeester **Cora-Yfke Sikkema** - Oldambt

Burgemeester **Jaap Kuin** - Pekela

Burgemeester **Sipke Swierstra** - Veendam